Lietas arhīva Nr. A42-01654-19/36
ECLI:LV:ADRJJTN:2019:0620.A420165419.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2019.gada 20.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S. Ozola,

piedaloties pieteicējai /pers. A/, pieteicējas pārstāvjiem zvērinātam advokātam Aivaram Purmalim un Ilonai Kaļinovskai un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Iekšlietu ministrijas pārstāvei /pers. C/ un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvim /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc pieteicējas /pers. A/ pieteikuma par Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra 2019.gada 11.februāra lēmuma Nr.1-66/23 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – Dienests) priekšnieka 2018.gada 23.novembra rīkojumu Nr.22-1.8/3291 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējai piemērots disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta ar 2018.gada 27.novembri.
Pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja Iekšlietu ministrijā.

[2] Ar Iekšlietu ministrijas (turpmāk – ministrija) valsts sekretāra 2019.gada 11.februāra lēmumu Nr.1-66/23 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmuma kopsakarā ar sākotnējo lēmumu pamatojumā norādīti turpmāk minētie apstākļi.
[2.1] Disciplinārlietas izmeklēšanas laikā tika konstatēts, ka pieteicēja, būdama Dienesta Ugunsdrošības uzraudzības pārvaldes Ugunsdrošības uzraudzības organizēšanas nodaļas vecākā inspektore, izmantojot SIA "Circle K Latvia" Dienestam izsniegto degvielas karti (turpmāk – degvielas karte), 2018.gada 13.martā ap plkst.17.58 Brīvības bulvārī 1, Jelgavā ielēja 37,36 litrus dīzeļdegvielas 41,02 *euro* vērtībā sev piederošās automašīnas Audi A4 (valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/; turpmāk – automašīna Audi A4) degvielas tvertnē.
Tādējādi pieteicēja nav ievērojusi Dienesta 2007.gada 12.marta noteikumu Nr.INA-5 "Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ētikas kodekss" (turpmāk – Ētikas kodekss) 3.2., 4.4. un 8.1.apakšpunkta prasības, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 6.panta 1. un 4.punktā, Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 37.panta 1.punktā un Dienesta 2016.gada 21.aprīļa iekšējo noteikumu Nr.22-1.12/11 "Dienesta pienākumu izpildes (darba) kārtības noteikumi" (turpmāk – Darba kārtības noteikumi) 23.1.apakšpunktā noteiktos pienākumus.
Ņemot vērā, ka par pieteicējas rīcību kļuva zināms plašākai sabiedrībai, tika pievērsta pastiprināta un krasi negatīva sabiedrības uzmanība, secināts, ka pieteicējas ārpus tiešo dienesta pienākumu izpildes laikā veiktā rīcība atzīstama par disciplinārpārkāpumu un ka pieteicēja izdarīja tīšu disciplinārpārkāpumu. Pieteicējai piemērots Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 13.panta otrās daļas 6.punktā noteiktais disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta.
[2.2] Pieteicēja, sniedzot paskaidrojumu Dienestam, norādīja, ka viņa nezināja, ka degvielas karte, ko viņai iedeva /pers. G/, pieder Dienestam.
[2.3] Ministrija norāda, ka amatpersonas darbību vērtējums no disciplināratbildības un kriminālatbildības viedokļa ir atšķirīgs; apstāklis, ka kriminālprocesā noskaidroto apstākļu kopums nedod pamatu secināt par amatpersonas vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, nenozīmē, ka tā nav sodāma disciplināri.
Ministrijas ieskatā, 2018.gada 15.novembra lēmums par kriminālprocesa /numurs/ izbeigšanu daļā pret pieteicēju nesatur būtisku informāciju, proti, tajā iztrūkst pamatojums lēmumā ietvertajiem secinājumiem. Līdz ar to nav iespējams izprast apsvērumus, kas ir konkrētā lēmuma pamatā, un izvērtēt, vai tie saskan ar disciplinārlietā konstatētajiem apstākļiem.
[2.4] Ministrija konstatēja, ka pieteicējas sniegto paskaidrojumu kopsakarā ar disciplinārlietas materiāliem secināms, ka pieteicēja kā Dienesta amatpersona nevarēja nezināt, ka degvielas karte, ko pieteicēja izmantoja, ir Dienesta lietošanā.
Ministrijas ieskatā, saprātīgam cilvēkam vajadzētu rasties jautājumam par to, vai personai, kurai nepieder automobilis, varētu būt degvielas uzpildes kredītkarte. Turklāt uz minētās kartes ir uzdrukāts īpašnieks, konkrētajā gadījumā tas ir "VUGD". Aplūkojot Dienesta lietošanā esošo degvielas karti, rodas pamatotas šaubas, ka pieteicēja varēja nepamanīt kartes kreisajā stūrī esošo Dienesta abreviatūru "VUGD".
[2.5] Ministrijas ieskatā, /pers. G/ paskaidrojumam nav izšķirošas nozīmes lietā, jo disciplinārlietas ietvaros izvērtējams jautājums bija, vai pieteicēja kā Dienesta amatpersona, saprātīgs, pieaudzis, izglītots cilvēks, izmantojot svešu degvielas karti, lai norēķinātos par degvielas uzpildi, varēja nesaprast, kam tā pieder un neapzināties savas rīcības prettiesisko raksturu, un šo izvērtējumu neietekmē apstāklis, vai /pers. G/ bija informējis pieteicēju par minētās degvielas kartes piederību.
[2.6] Ministrija piekrīt tam, ka pieteicējas vārds saistībā ar pieteicējas rīcību tīmekļa vietnēs publicētajos rakstos nav minēts. Neskatoties uz to, ka pieteicējas vārds nav minēts, norādīts, ka būtiskākais ir nevis tas, ka publiskajā telpā izskan konkrēto amatpersonu vārdi, bet tas, ka Dienests kā iestāde tiek asociēts ar amatpersonām, kuras ir pieļāvušas pārkāpumus. Sabiedrībai rodas klaji negatīvs priekšstats ne tikai par konkrēto amatpersonu, bet arī pret iestādi kopumā. Katrs iestādes amatpersonas pieļautais pārkāpums, vēl jo vairāk tāds, par kuru kļuva zināms plašākai sabiedrībai, iedragā iestādes tēlu un mazina uzticēšanos valsts pārvaldei kopumā.
Iestādei ir tiesības prasīt no Dienestā esošām amatpersonām atbildīgu un godprātīgu dienesta pienākumu pildīšanu, kā arī ētisko uzvedību ārpus

Dienesta pienākumu izpildes laika. Ievērojot minēto, ministrijas ieskatā, sākotnējā lēmumā ietvertie apsvērumi par to, ka pieteicēja ir diskreditējusi sevi kā valsts amatpersona, zaudējusi cieņu un uzticību, kamdēļ iestādei vairs nav iespējams paļauties uz pieteicējas turpmākās rīcības tiesiskumu, un ir pietiekami, lai izšķirtos arī par visbargākā disciplinārsoda izvēli.

[2.7] Attiecībā uz norādīto, ka, izmeklējot disciplinārlietu un pieņemot sākotnējo lēmumu, netika pareizi noteikta pieteicējas vainas forma un piemērotais disciplinārsods nav samērīgs, ministrija norāda turpmāk minēto.

Sākotnējā lēmumā izdarītie secinājumi par vainas formu un pieļauto disciplinārpārkāpumu ir pamatoti. Ministrija piekrīt dienesta secinājumiem, ka pieteicēja ir apzinājusies savas rīcības prettiesisko raksturu, kā arī ir paredzējusi iespējamās kaitīgās sekas. Ministrija pievienojās Dienesta norādītajam, ka nav iespējams nelikumīgi izmantot degvielas karti aiz neuzmanības, jo, kā jau norādīts iepriekš, abreviatūra "VUGD" uz degvielas kartes ir pamanāma, un kontekstā ar lietas apstākļiem, proti, ka degvielas karti pieteicējai iedeva Dienesta amatpersona, kurai nav personīgā automobiļa, neatstāj šaubas par to, ka pieteicēja zināja par minētās degvielas kartes piederību Dienestam.

Konkrētajā gadījumā Dienests izvēlējies piemērot visbargāko disciplinārsodu – atvaļināšanu no dienesta. Šāda Dienesta izvēle pamatota ar to, ka pieteicēja ir būtiski grāvusi Dienesta tēlu sabiedrības acīs un zaudējusi Dienesta uzticību.

Ministrija piekrīt Dienestam, jo pieteicējas rīcība neliecina par viņas godīgumu.

Sabiedrības vērtējums par Dienestu veidojas no visu tajā ietilpstošo iestāžu amatpersonu veiktās rīcības izvērtējuma. Arī vienas amatpersonas pieļautais disciplinārpārkāpums var būtiski iedragāt sabiedrības ticību Dienestam kopumā, proti, sabiedrībai zūd uzticība, ka amatpersonām piemīt godīgums un to uzvedība atbilst augstajām prasībām, kādas tiek izvirzītas dienestā esošām amatpersonām. Amatpersonai jābūt godprātīgai un personiski jāievēro augstas uzvedības kultūras normas, lai apstiprinātu Dienesta spēju nodrošināt valstī tiesiskumu. Līdz ar to par disciplinārpārkāpumu, kas ir radījis nelabvēlīgas sekas, var tikt piemērots visbargākais disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta.

Izvērtējot Dienesta apsvērumus par visbargākā disciplinārsoda piemērošanu, ministrija atzīst, ka sākotnējā lēmumā detalizēti atspoguļoti lietderības apsvērumi konkrētā disciplinārsoda piemērošanai un tie ir pareizi un pilnībā pietiekami.

[2.8] Attiecībā uz sūdzībā minēto, ka disciplinārlietā nav noskaidrota visa objektīva un pamatota lēmuma pieņemšanai nepieciešamā informācija un disciplinārlietā nav atrodami pierādījumi tam, ka pieteicēja 2018.gada 13.martā pildīja degvielu automašīnā Audi A4, ministrija norāda, ka tika izvērtēti visi iestādes rīcībā esošie materiāli, tai skaitā degvielas uzpildes kartes vizuālais attēls, kriminālprocesuālie lēmumi, pārskata nodokļa rēķini (kopsavilkums), kurā redzams degvielas uzpildes kartes izmantošanas datums, vieta un uzpildītās dīzeļdegvielas daudzums.

Ievērojot minēto, nav pamatots izteiktais arguments, ka izdarītie secinājumi nav pamatoti un balstīti uz disciplinārlietā neesošām ziņām par faktiem un apstākļiem.

[3] Pieteicēja Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicēja nepiekrīt tam, ka, pieņemot sākotnējo lēmumu, netika ņemts vērā Iekšējās drošības biroja 2018.gada 15.novembra lēmums, un ka tikai pārsūdzētajā lēmumā tiek sniegts vērtējums minētajam lēmumam, un ka ministrija nepamatoti pievienojusies sākotnējā lēmumā nepamatotajam secinājumam, ka pieteicēja kā Dienesta amatpersona nevarēja nezināt, ka degvielas karte, ko viņa izmantoja, ir Dienesta lietošanā.

Pieteicēja uzskata, ka minētais secinājums ir pretrunā ar kriminālprocesa pirmstiesas izmeklēšanas laikā noskaidrotajiem apstākļiem, proti, ka aizdomās turētais /pers. G/ neinformēja pieteicēju, kura arī nezināja, ka minētā degvielas karte ir piesaistīta Dienestam, kā arī /pers. G/ neinformēja pieteicēju un viņa nezināja, ka apmaksu SIA "Circle K Latvia" par minēto dīzeļdegvielas uzpildi veiks Dienests.

Pieteicēja norāda, ka ministrijas sniegtie apsvērumi par Iekšējās drošības biroja lēmuma saturu, liecina par to, ka ministrija nav iedziļinājusies jautājumā par krimināllietā pieņemtā lēmuma attiecināšanu uz konkrēto disciplinārlietu.

Pieteicēja norāda uz privātpersonas tiesību ievērošanas principa un principa *in dubio pro civis* (šaubas par labu cilvēkam) vai *in dubio pro reo* (šaubas par labu apsūdzētajam) piemērojamību, kas savukārt izriet no kriminālprocesa pamatprincipa – nevainīguma prezumpcija.

[3.2] Pieteicēja vēl norāda, ka fakts, ka pieteicēja ne tikai nezināja, bet arī netika informēta par to, ka tiek izmantota Dienestam piederošā degvielas karte, noteikti izslēdz to, ka disciplinārpārkāpums tika izdarīts tīši, kā arī vispār dibina sapratīgās šaubas par pieteicējas vainu.

[3.3] Pieteicēja norāda, ka, pildot dienesta pienākumus, nekad nav lietojusi degvielas karti un nezina kā tā izskatās. Tas, ka /pers. G/ nav personīgā automobiļa, nekādā gadījumā nevar būt par pamatu secinājumam, kas viņam nevar būt SIA "Cirkle K Latvia" karte. Apstāklis, ka /pers. G/ izmantoja pieteicējai piederošo automašīnu, kā tas tieši izriet no pieteicējas 2018.gada 21.septembra paskaidrojuma, ir par pamatu visai loģiskam secinājumam, ka viņš varēja izmantot arī citām personām piederošos transportlīdzekļus un līdz ar to, iespējams, arī šo personu degvielas kartes.

[3.4] Pieteicēja norāda, ka viņas disciplinārlietas izmeklēšanas laikā netika prasīts paskaidrojums no /pers. G/. Tas, ka Dienesta rīcībā bija arī citas disciplinārlietas materiāli, vēl nenozīmē, ka tie tika izmantoti, pieņemot sākotnējo lēmumu.

[3.5] Tieši pieteicējas rīcība, kurā netika saskatīta noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, nav diskreditējusi Dienestu (vismaz disciplinārlietas materiālos nav pieejams neviens pierādījums šādam apgalvojumam), un līdz ar to pieteicēja uzskata, ka noteiktais disciplinārsods ir nesamērīgi bargs.

Iestādes vispārīgs apgalvojums, ka katrs iestādes amatpersonas pieļautais pārkāpums, vēl jo vairāk tāds, par kuru kļuva zināms plašākai sabiedrībai, iedragā iestādes tēlu un mazina uzticēšanos valsts pārvaldei, noteikti nevar būt par pamatu tam, kādēļ pieteicējai tika piemērots visbargākais disciplinārsods.

Tāpat nav sniegts vērtējums par atbildību pastiprinošo apstākli. Dienests ir pārsniedzis rīcības brīvību, jo konstatēja tādu disciplināratbildības pastiprinošo apstākli, kas Disciplināratbildības likuma 10.panta pirmajā daļā nemaz nav paredzēts.

Piemērojot visbargāko disciplinārsodu, lietderības apsvērumi tika vērtēti vispārīgi un formāli. Tas, ka pieteicēja tika atlaista no dienesta, ir pretrunā ar disciplinārsoda mērķi, jo pēc visbargākā disciplinārsoda piemērošanas nav iespējams īstenot sekundāro disciplinārsoda mērķi, t.i., panākt, lai sodītā amatpersona ievērotu dienesta disciplīnu un atturētos no disciplinārpārkāpumu izdarīšanas.

Pieteicējas disciplinārpārkāpums, pat ja tas par tādu atzīstams, līdzīgi kā jebkāds cits disciplinārpārkāpums, nav pieļaujams, bet, vadoties konkrēti no šīs lietas faktiskajiem apstākļiem, noteikti ir savienojams ar turpmāko nodarbinātību Dienestā.

Pieteicējas ieskatā, lai piemērotu visbargāko disciplinārsodu un izslēgtu citu disciplinārsodu piemērošanas iespēju, noteikti nepietiek ar formālām un vispārīgām norādēm uz uzticības zaudēšanu un Dienesta tēla graušanu sabiedrības acīs.

[4] Iekšlietu ministrija rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā ietverto pamatojumu, norādot šādus iebildumus pret pieteikumā ietvertajiem argumentiem:

[4.1] Ministrija vērtēja, vai konkrētajā gadījumā kriminālprocesuālais lēmums satur tādus pierādījums, kurus var izmantot administratīvajā procesā, un vai šādu pierādījumu neizmantošana ietekmēja lietas iznākumu. Ministrija secināja, ka kriminālprocesā pieņemtajā lēmumā iztrūkst pamatojums. Līdz ar to nav iespējams izprast apsvērumus, kas ir konkrētā lēmuma pamatā, un izvērtēt, vai tie saskan ar disciplinārlietā konstatētajiem apstākļiem. Tādējādi ministrija atzina, ka minētais lēmums nav izmantojams kā pierādījums administratīvajā procesā, jo tajā iztrūkst argumentācija.

[4.2] Lēmumā ir izvērtēti arī pieteicējas pārstāvja iebildumi par vainas formas noteikšanas pareizību. Apstāklis, ka ministrijas un pieteicējas viedoklis šajā jautājumā nesakrīt, nevar būt par pamatu, lai uzskatītu, ka pārsūdzētajā lēmumā izdarītie secinājumi par pieteicējas vainas formu ir nepareizi.

Ministrijas ieskatā, pieteicējas pārmetumi par lietderības apsvērumu formālu izvērtēšanu nav pamatoti. Lēmumā ir ietverti detalizēti apsvērumi par konkrētā disciplinārsoda veida izvēli un pamatots, kāpēc tieši konkrētais disciplinārsoda veids ir atzīstams par atbilstošu.

[5] Dienests rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā ietverto pamatojumu, papildus norādot, ka sākotnējā lēmumā tika vērtēts, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 13.decembra noteikumu Nr.810 "Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu klasifikāciju" 1.pielikumu "Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm amatu katalogs" pieteicējai noteikta 16.amatu saime IIB līmenis un augstākā speciālā dienesta pakāpe ir majors, līdz ar to pieteicējai speciālā dienesta pakāpe – pulkvežleitnants nemaz netiktu piešķirta.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja un pieteicējas pārstāvis prasījumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā ietverto argumentāciju. Pieteicēja papildus paskaidroja, ka dienesta pienākumu pildīšanas laikā nekad nav bijusi saskare ar degvielas karti, nekad to nav lietojusi un redzējusi, kā arī nekad nav lietojusi dienesta transportlīdzekli un aizpildījusi dokumentus. Rīkojumi par iecelšanu par atbildīgo ir formāli; tikai atbilstoši amatam. Esot kopdzīvē ar /pers. G/, ar viņa atļauju lietoja viņa kartes. Pašai nekad nav bijusi SIA "Cirkle K Latvia" degvielas karte; tā ir integrēta bankas kartē. Pēc /pers. G/ pieprasījuma degvielas čeku atdeva viņam, bet nezināja, ka viņš šo čeku pievienos dienesta transportlīdzekļa atskaitei.

Ministrijas un Dienesta (turpmāk kopā – iestāde) pārstāvji prasījumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā ietverto pamatojumu. Papildus paskaidroja, ka varētu tā būt, ka pieteicēja nav lietojusi dienesta transportlīdzekli, bet tas nenozīmē, ka pieteicējai nebija zināma, kāda ir dienesta transportlīdzekļa lietošanas kārtība, jo viņa ar rīkojumu ir noteikta kā atbildīgā par dienesta transportlīdzekļa lietošanu.

Motīvu daļa

[7] Tiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par to, vai pieteicējas rīcībā pamatoti konstatēts disciplinārpārkāpums un vai piemērotais disciplinārsods ir samērīgs ar izdarīto disciplinārpārkāpumu.

[8] Disciplināratbildības likuma 3.panta otrā daļa noteic, ka par disciplinārpārkāpumu atzīstama arī amatpersonas darbība vai bezdarbība, kas nav saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu, bet kas diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

Pārsūdzētajā lēmumā kopsakarā ar sākotnējo lēmumu konstatēts, ka pieteicējas ārpus tiešo dienesta pienākumu izpildes laikā veiktā rīcība, izmantojot Dienesta degvielas karti degvielas uzpildīšanai pieteicējai piederošās automašīnas Audi A4 degvielas tvertnē, ir atzīstama par disciplinārpārkāpumu, jo pieteicēja nav ievērojusi Dienesta amatpersonai noteiktos profesionālās ētikas pamatprincipus, kā rezultātā diskreditēta iestāde un mazināta uzticība valsts pārvaldei.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka pieteicēja pārkāpusi Ētikas kodeksa 3.2., 4.4. un 8.1.apakšpunktā noteiktās prasības, tādējādi neievērojot Dienesta gaitas likuma 6.panta 1. un 4.punktā, Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 37.panta 1.punktā un Darba kārtības noteikumu 23.1.apakšpunktā noteiktos pienākumus.

[9] Dienesta gaitas likuma 6.pants noteic amatpersonas vispārīgos pienākumus, tostarp ievērot Latvijas Republikas Satversmi, Latvijas Republikai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus (1.punkts) un ievērot amatpersonām noteiktos ētikas principus (4.punkts).

Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 37.pants noteic Dienesta amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi pienākumus, tostarp pildīt savas funkcijas saskaņā ar likumiem, reglamentiem, citiem normatīvajiem aktiem, kā arī priekšnieku rīkojumiem (1.punkts).

Darba kārtības noteikumu 23.1.apakšpunktā noteikts, ka Dienestā nodarbinātajiem ir pienākums ievērot šajos iekšējos noteikumos un citos normatīvajos aktos un rīkojumos noteiktās prasības.

Savukārt attiecīgās Ētikas kodeksa normas paredz, ka Dienesta amatpersona nepieļauj prettiesiskas rīcības slēpšanu, noklusēšanu vai atbalstīšanu (3.2.apakšpunkts), amatpersona ar savu uzvedību un rīcību veicina sabiedrības uzticēšanos iestādei (4.4.apakšpunkts) un amatpersonai ir pienākums ievērot vispārpieņemtās uzvedības normas gan darba laikā, gan ārpus darba laika (8.1.apakšpunkts).

Tātad, ja Dienesta amatpersonas darbība (rīcība), kas nav saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu, diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei, tā ir saucama pie disciplināratbildības likumā noteiktajā kārtībā.

Līdz ar to tiesai jāizvērtē, vai iestāde pareizi konstatējusi pieteicējas rīcību, kas neatbilst Dienesta amatpersonai noteiktajām profesionālās ētikas prasībām, un vai tas ir pietiekams pamats pieteicējas saukšanai pie disciplināratbildības, proti, vai pieteicējas rīcība diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

[10] Lietā nav strīda, ka pieteicēja ir (bija) Dienesta amatpersona un 2018.gada 13.martā plkst.17.58 degvielas uzpildes stacijā Brīvības bulvārī 1, Jelgavā ielēja 37,36 litrus dīzeļdegvielas 41,02 *euro* vērtībā sev piederošās automašīnas Audi A4 degvielas tvertnē, izmantojot citas Dienesta amatpersonas, arī pieteicējas kopdzīves partnera /pers. G/ iedoto degvielas karti. Minētais apstiprinās ar lietā esošajiem pierādījumiem – ar videoierakstu un fotoizdrukām (*lietas 2.sējuma 5. un 19.-20.lapa*), kurās redzama pieteicējai piederošā automašīna Audi A4 un pieteicēja, ko pieteicēja nenoliedz, un SIA "Circle K Latvia" rēķinā iekļautā informācija par Dienesta degvielas kartes izmantošanu 2018.gada 13.martā (*lietas 1.sējuma 238.lapa*).

Lietā pastāv strīds par apstākli (faktu) – vai pieteicēja kā Dienesta amatpersona, lai norēķinātos par savas personīgās automašīnas degvielas uzpildi, zināja, ka viņa izmanto Dienesta degvielas karti.

[11] Tiesa konstatē, ka pieteicēja liecībā, ko sniedza kriminālprocesa ietvaros, norāda, ka /pers. G/, kurš ir viņas darba kolēģis un draudzējas aptuveni 8 gadus, lietošanā bija Dienesta automašīna Nissan X-Trail un degvielas karte, ar kuru varēja uzpildīt tikai Dienesta transportlīdzekļus. Nezināja, kā /pers. G/ aizpildīja ceļazīmes un maršruta lapas. Pieteicējai piederēja automašīna Audi A6 (vēlāk precizēts –Audi A4). Sakarā ar to, ka /pers. G/ nav savas automašīnas, dažreiz /pers. G/ izmantoja pieteicējas automašīnu savām vajadzībām. Pieteicēja nezināja, ka /pers. G/, iespējams, izmantoja Dienesta degvielas karti, lai uzpildītu pieteicējai piederošo automašīnu. Pieteicēja neatceras, ka /pers. G/ būtu iedevis viņai Dienestam izsniegto degvielas karti un pieteicēja, iespējams, ar to būtu nelikumīgi 2018.gada 13.martā ap plkst.17.58 Jelgavā, Brīvības bulvārī 1 ielējusi 37,36 litru degvielas savā automašīnā. Pieteicēja, atsaucoties uz draudzību ar /pers. G/, norāda, ka viņš deva viņai bankas kartes, lai veiktu apmaksu, bet neatceras, ka viņš būtu devis viņai Dienestam izsniegto degvielas karti. Pieteicēja neatceras, ka viņa būtu izmantojusi Dienestam izsniegto degvielas karti (*lietas 2.sējuma 31.-34.lapa*).

Paskaidrojumā, ko pieteicēja sniedza disciplinārlietas ietvaros, norādīts, ka, veicot dienesta pienākumus, pieteicēja nekad nav lietojusi Dienesta degvielas karti un nezina kā tā izskatās. Savu automašīnu bija devusi lietot /pers. G/, jo viņam nav savas automašīnas, un tā kā /pers. G/ bija lietojis viņas automašīnu un izlietojis degvielu, lai atlīdzinātu izlietoto degvielu, /pers. G/ viņai iedeva karti, ar kuru ļāva uzpildīt degvielu. /pers. G/ viņu neinformēja, ka karte, ko viņš iedeva pieteicējai, pieder Dienestam. Bija pārliecināta, ka lieto /pers. G/ piederošu karti (*lietas 1.sējuma 45.lapa*).

/pers. G/ savās liecībās, ko sniedza kriminālprocesa ietvaros, cita starp norāda, ka viņa lietošanā bija dienesta automašīna Nissan X-Trail un Dienestam izsniegtā degvielas karte, ar kuru varēja pildīt Dienesta transportlīdzekļus. Zināja, ka saskaņā ar iekšējiem normatīvajiem aktiem Dienesta degvielas karti nedrīkst nevienam nodot, kā arī nedrīkst uzpildīt transportlīdzekļus, kas nepieder Dienestam. Neatceras, tieši kad pieteicējai iedeva šo karti, bet pateicis viņai cik precīzi degvielas var ieliet SIA "Circle K Latvia" degvielas uzpildes stacijā. Pēc tam pieteicēja atdeva viņam čeku par degvielas uzpildi un degvielas karti. Viņš pieteicējai neteica, ka karte, kuru viņai iedeva, ir Dienesta degvielas karte, un pieteicēja nezināja, ka ar šo karti nevar pildīt privātās automašīnas (*lietas 2.sējuma 21.-28.lapa*).

Tiesa, izvērtējot šos paskaidrojumus un tiesas sēdē pieteicējas un iestāžu pārstāvju norādīto, atzīst, ka iestāde pamatoti pieteicējas rīcībā konstatējusi disciplinārpārkāpumu, kas izpaudies kā Dienesta amatpersonai noteikto profesionālās ētikas pamatprincipu rupjš pārkāpums, kā rezultātā diskreditēta iestāde un mazināta uzticība valsts pārvaldei.

[12] Kā izriet no lietas materiāliem, uz ko arī tika vērsta uzmanība tiesas sēdē, pieteicējai kā Dienesta amatpersonai bija zināma, kāda ir dienesta transportlīdzekļu lietošanas kārtība. Proti, atbilstoši pieteicējas amata aprakstam, lai pildītu attiecīgā amata pienākumus, pieteicējai ir pienākums zināt un pildīt ārējos un iekšējos normatīvos aktus, Iekšlietu ministrijas un Dienesta rīkojumos noteiktās prasības (5.17.punkts) un ir nepieciešamas B kategorijas vadītāja prasmes (13.2.punkts) (*lietas 1.sējuma 43.-44.lapa*). Saskaņā ar Dienesta rīkojumiem pieteicēja dažādos laika posmos bija noteikta kā atbildīgā par dienesta transportlīdzekļa ekspluatāciju ar tiesībām to vadīt (*lietas 1.sējuma 195.-200.lapa*). Savukārt dienesta transportlīdzekļu ekspluatācijas kārtība un par ekspluatāciju atbildīgās amatpersonas tiesības un pienākumi noteikti Dienesta 2013.gada 3.janvāra u n 2018.gada 26.februāra iekšējos noteikumos "Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta transportlīdzekļu, kuģošanas līdzekļu un ugunsdzēsības un glābšanas aprīkojuma ar iekšdedzes dzinējiem ekspluatācijas noteikumi" (*lietas 1.sējuma 110.-193.lapa*).

Tādējādi secināms, ka pieteicējai kā Dienesta amatpersonai bija zināmas Dienesta iekšējo noteikumu prasības attiecībā uz dienesta transportlīdzekļu lietošanu un degvielas izlietojuma uzskaiti, tostarp degvielas kartes saņemšanu, glabāšanu un lietošanu.

Līdz ar to tiesa kritiski vērtē pieteicējas kriminālprocesa ietvaros sniegtajās liecībās, paskaidrojumos un tiesas sēdē sniegtajos paskaidrojumos norādīto, ka pieteicēja, izmantojot degvielas karti, nav zinājusi, ka tā pieder Dienestam.

Tiesa atzīst, kā arī pamatoti norādīts pārsūdzētajā lēmumā, ka pieteicējai kā Dienesta amatpersonai, saprātīgam, pieaugušam un izglītotam cilvēkam vajadzēja saprast un apzināties savas rīcības prettiesisko raksturu un ka šo izvērtējumu nevar ietekmēt apstāklis, vai /pers. G/ bija informējis pieteicēju par degvielas kartes piederību. Proti, apstāklis, ka /pers. G/ apstiprināja, ka viņš pieteicēju nav informējis par degvielas kartes piederību Dienestam, izskatāmajā gadījumā nemaina lietas būtību, jo, pirmkārt, pieteicēja ir Dienesta amatpersona, kuras pienākumos ir ne tikai ievērot ārējos un iekšējos tiesību aktus, bet arī savā darbībā gan darba laikā, gan ārpus darba laika ievērot iepriekš minētos Dienesta amatpersonām noteiktos ētikas principus. Otrkārt, no pieteicējas un /pers. G/ liecībām kriminālprocesā izriet, ka abas personas kā Dienesta amatpersonas pietiekami labi zināja, ka /pers. G/ lietošanā bija Dienestam izsniegtā degvielas karte, kuru drīkst izmantot tikai dienesta transportlīdzekļu uzpildīšanai ar degvielu. Tātad pieteicēja ļoti labi zināja, ka /pers. G/ lietošanā esošā degvielas karte var tikt izmantota tikai dienesta transportlīdzekļu uzpildīšanai ar degvielu.

Līdz ar to pieteicēja šādā gadījumā nevar atsaukties uz savām attiecībām ar /pers. G/ un uzticēšanos viņam, ja tiesiskais regulējums ir pietiekami skaidri saprotams un zināms, bet pieteicēja, atsaucoties uz apstākļiem, kas nav pieņemami, rīkojusies tam pretēji. Turklāt, kā norāda pati pieteicēja attiecībā uz kopdzīvi ar /pers. G/, pieteicējai vajadzētu zināt sava kopdzīves partnera personīgās lietas un nošķirt tās no dienesta lietām, it sevišķi, ja /pers. G/ uz to brīdi nav bijis īpašumā personīgais transportlīdzeklis.

[13] Tiesa norāda, ka jautājums par pieteicējas disciplināratbildību par rīcību, kas nav saistīta ar dienesta pienākumu pildīšanu, bet saistīta ar amatpersonai noteiktajām uzvedības normām ārpus darba laika, ir aplūkojams, ievērojot Dienesta amatpersonai noteikto pienākumu ievērot vispārpieņemtās uzvedības normas – kādu rīcību un attieksmi sabiedrības locekļiem ir tiesības sagaidīt no Dienesta amatpersonām, tām pildot dienesta pienākumus, kā arī ārpus darba laika, – proti, šāda rīcība (uzvedība) ir definēta Ētikas kodeksa 3.2. un 4.4.apakšpunktā, kas prasa no Dienesta amatpersonas nepieļaut prettiesiskas rīcības slēpšanu, noklusēšanu vai atbalstīšanu, un ar savu uzvedību un rīcību veicināt sabiedrības uzticēšanos iestādei.

Kā atzinusi Augstākā tiesa, ētika jebkurā profesionālajā nozarē ir nozīmīga sfēra, kuras ievērošana vai neievērošana atklāj personas izpratni par fundamentālām attiecīgajā profesijā valdošām vērtībām. Ārējās un iekšējās tiesību normās ietvertie profesionālie standarti ir ētikas minimums, kam, pat strikti sekojot, nevar tikt izslēgta absolūti nepieņemama rīcība no ētikas plašākā nozīmē viedokļa. Līdz ar to, Augstākās tiesas ieskatā, ir pilnīgi pamatoti profesionālās ētikas normu pārkāpumus noteikt kā patstāvīgu pamatu disciplinārlietu izskatīšanā (*Senāta 2016.gada 4.novembra sprieduma lietā Nr. SKA-1067/2016 (Nr.A420330514) 8.punkts*).

Tādējādi no iepriekš minētā arī secināms, ka pieteicēja ar savu rīcību ir pieļāvusi citas Dienesta amatpersonas prettiesiskas rīcības slēpšanu, noklusēšanu vai atbalstīšanu, un ar šādu savu uzvedību neveicina sabiedrības uzticēšanos iestādei.

Līdz ar to, ja Dienesta amatpersona rīkojusies pretēji tiesību aktos noteiktajam, nav izslēdzama atbildība par to, it īpaši, ja šāda rīcība diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

[14] Tiesa atzīst, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējas rīcība, pieļaujot prettiesiskas rīcības slēpšanu, noklusēšanu un atbalstīšanu, un uzvedība, kas neveicina sabiedrības uzticēšanos iestādei, ir diskreditējusi Dienestu, jo šāda rīcība, kas publiskajā telpā tika kopumā attiecināta uz Dienesta amatpersonām, sabiedrībai rada priekšstatu, ka Dienesta amatpersonas var rīkoties prettiesiski, un šāda priekšstata pastāvēšana rada neuzticību Dienesta darbībai kopumā.

[15] Tā kā pieteicēja nenoliedz, ka viņai bija zināmas ārējo un iekšējo normatīvo aktu prasības, kas saistošas Dienesta amatpersonai, tiesa piekrīt pārsūdzētajā lēmumā ietvertajam secinājumam, ka atbilstoši Disciplināratbildības 7.panta otrajai daļai pieteicēja disciplinārpārkāpumu ir izdarījusi ar nodomu (tīši), jo pieteicējai bija jāapzinās savas rīcības prettiesiskais raksturs un jāparedz iespējamās kaitīgās sekas.

[16] Pieteicējas pieteikumā un tiesas sēdē izteiktajiem argumentiem par kriminālprocesa izbeigšanu attiecībā pret pieteicēju sastāva trūkuma dēļ šajā lietā nav nozīmes, jo kriminālprocess un administratīvais process ir patstāvīgi un tādēļ viens no otra nav atkarīgi, cita starp attiecībā arī uz iegūtajiem pierādījumiem un to novērtējumu. Pieteicējas argumentu, ka iestādei vai tiesai kā neapstrīdams pierādījums lietā pieteicējas saukšanai pie disciplināratbildības būtu jāizmanto kriminālprocesā pieņemtais lēmums attiecībā uz pieteicēju, tiesa noraida kā nepamatotu.

Tiesa norāda, ka kriminālprocesa lietā pieteicējas darbībās netika konstatētas visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes (piemēram, subjektīvā

puse – motīvs un mērķis), lai pieteicēju sauktu pie krimināltiesiskās atbildības par degvielas piesavināšanos nelielā apmērā. Savukārt disciplinārlietā pieteicēja ir sodīta par disciplinārpārkāpumu – par rīcību, kas nav savienojama ar dienestu, un šādas rīcības negatīvu ietekmi uz iestādi (diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei). Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka, pieņemot lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, automātiski tiktu prezumēts, ka nav konstatējama pieteicējas vaina disciplinārlietā.

Pretēji pieteicējas uzskatam, kriminālprocesuāla lēmuma spēkā esība automātiski nenozīmē, ka šādam lēmumam vai tajā konstatētajiem faktam ir neapstrīdama pierādījuma spēks administratīvajā lietā. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmajai daļai tiesa patstāvīgi novērtē katras lietas pierādījumus atbilstoši likumā noteiktiem pierādījumu izvērtēšanas kritērijiem. Nevienam pierādījumam nav iepriekš noteikta spēka, izņemot šā likuma 153.patnā minētos gadījumus. Tomēr neapstrīdami kriminālprocesuāli lēmumi neietilpst to pierādījumu sarakstā, kuru gadījumā tiesa ir atbrīvota no pierādīšanas pienākuma.

Līdz ar to ne iestādei, ne tiesai nav jāpieņem kriminālprocesuāls lēmums administratīvajā lietā kā neapstrīdams pierādījums pieteicējai piemērotā disciplinārsoda noteikšanā.

[17] Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka disciplinārlietas izmeklēšanas laikā netika prasīts paskaidrojums no /pers. G/ un ka, pieņemot sākotnējo lēmumu, tika izmantoti citas disciplinārlietas materiāli, tiesa konstatē, ka gan sākotnējā lēmumā, gan pārsūdzētajā lēmumā ietvertais pamatojums ir atzīstams par tādu, no kura pieteicēja varēja saprast, kāpēc attiecībā uz viņu ir izdots konkrēta satura administratīvais akts. Proti, lēmumos ir norādīti konstatētie fakti un pārkāpumi (disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļi), kā arī ietvertas atsauces uz tiesību normām. Šāds administratīvā akta pamatojums ir pilnībā atbilstošs Disciplināratbildības likuma 15.panta pirmajā daļā un Administratīvā procesa likuma 67.panta otrajā daļā noteiktajam lēmuma saturam.

Administratīvā procesa likuma 67.panta trešā daļa nosaka, ka administratīvā akta faktu konstatējuma daļā norāda pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi, un argumentus, uz kuru pamata pierādījumi noraidīti.

Tiesa konstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā (arī sākotnējā lēmumā), attiecībā uz konstatētajiem faktiem, ir norādīti attiecīgie pierādījumi, kā arī ietverti argumenti attiecībā uz tādu pierādījumu noraidīšanu, uz kuriem norādīja pieteicēja.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pieteicēja kļūdaini uzskata, ja iestāde neiegūst kādu papildu pierādījumu, tas būtu pamats konstatēt administratīvā akta pamatojuma trūkumu.

[18] Pieteicējai piemērots Disciplināratbildības likuma 13.panta otrās daļas 6.punktā paredzētais disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta.

Pieteicēja uzskata, ka viņai piemērotais disciplinārsods ir pārāk bargs, tas nav samērīgs, jo arī mazāk smags disciplinārsods būtu sasniedzis mērķi, proti, lai sodītā amatpersona ievērotu dienesta disciplīnu un atturētos no disciplinārpārkāpumu izdarīšanas.

Disciplināratbildības likuma 13.panta pirmā daļa noteic, ka disciplinārsoda mērķis ir sodīt vainīgo amatpersonu un panākt, lai tā un citas amatpersonas ievērotu dienesta disciplīnu un atturētos no disciplinārpārkāpumu izdarīšanas.

Tiesa secina, ka iestāde ir konstatējusi tādu pieteicējas rīcību, kas neatbilst Dienesta amatpersonai noteiktajām profesionālās ētikas normām un turklāt diskreditē iestādi un mazina uzticību valsts pārvaldei.

Piemērotais disciplinārsods – atvaļināšana no dienesta ir smagākais no paredzētajiem disciplinārsodiem. Līdz ar to tiesai jāpārbauda, vai lēmums par pieteicējas disciplinārsodīšanu konkrētajā gadījumā ir vajadzīgs un samērīgs. Proti, vai attiecīgo mērķi nevarēja sasniegt ar līdzekļiem, kas mazāk ierobežo pieteicējas tiesības un vai pieteicējas tiesību aizskārums ir samērojams ar sabiedrības ieguvumu.

[19] Izvērtējot iestādes pieņemto lēmumu saturu, tiesa konstatē, ka iestāde pareizi ir izvērtējusi pieteicējas izdarītā pārkāpuma izdarīšanas apstākļus un raksturu, ņēmusi vērā vainas formu un atbildību pastiprinošu apstākli, kā arī pieteicējas personību un dienesta gaitu.

Kā jau tika konstatēts iepriekš, tiesa atzīst par pareizu iestādes secinājumu, ka pieteicējas vaina disciplinārpārkāpumā ir izpaudusies nodoma formā. Ņemot vērā, ka pieteicēja nav labprātīgi un vaļsirdīgi atzinusies pieļautajā pārkāpumā, bet aizvien, pretēji Dienesta amatpersonai noteiktajiem profesionālās ētikas pamatprincipiem, subjektīvu motīvu vadīta turpina noliegt izdarīto pārkāpumu, atbildību mīkstinoši apstākļi lietā nav konstatējami.

Konkrētajā gadījumā ir konstatējams Disciplināratbildības likuma 10.panta 2.punktā norādītais atbildību pastiprinošs apstāklis, ka amatpersonas tīša disciplinārpārkāpuma dēļ valstij nodarīts būtisks kaitējums, kas atbilstoši Disciplināratbildības likuma 11.panta trešajai uzskatāms par tādu, ja disciplinārpārkāpuma dēļ ir radīts kaitējums svarīgām valsts vai sabiedrības interesēm un šo kaitējumu nav iespējams novērst, novēršot attiecīgā disciplinārpārkāpuma tiešās sekas. Kā pamatoti atzīts pārsūdzētajā lēmumā ar atsauci uz tiesu prakses atziņām, pieteicējas rīcība nav savienojama ar turpmāko dienestu, jo tā ir būtiski grāvusi Dienesta tēlu sabiedrības acīs un pieteicēja ir zaudējusi Dienesta uzticību. Arī pieteicējas paskaidrojumi norāda uz pieteicējas neieinteresētību veicināt objektīvu apstākļu noskaidrošanu, kas nav savienojama ar pieteicējas kā valsts amatpersonas statusu, kam sabiedrībā ir izvirzītas augstākas morāles un ētikas prasības, un liecinātu, ka pieteicēja turpmāk savus pienākumus veiks godprātīgi.

Līdz ar to konkrētā disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumi ir pamatoti ar to, ka pieteicēja ar savu rīcību ir devusi pamatu uzskatīt, ka viņai nepiemīt tās morāli ētiskās īpašības, kas ir nepieciešamas Dienesta amatpersonai. Proti, pieteicējas rīcības vērtējums šajā gadījumā izpaudies tādējādi, ka konstatētie apstākļi ir tik nopietni, ka dod pietiekamu pamatu apšaubīt turpmāku pieteicējas kā valsts amatpersonas profesionāli atbilstošu darbību. Šādos apstākļos, ņemot vērā to, ka pieteicēja pārkāpumu ir izdarījusi ar nodomu, apzinoties savas rīcības prettiesiskumu, cita disciplinārsoda veida piemērošana nebūtu samērīga ar izdarīto pārkāpumu.

Tādējādi tiesa secina, ka pieteicējai piemērotais disciplinārsods ir samērīgs izdarītajam disciplinārpārkāpumam un soda mērķi nav iespējams sasniegt ar citiem līdzekļiem, kas ir mazāk ierobežojoši pieteicējai, un ir attaisnojams ar ievērojamu sabiedrības ieguvumu. Savukārt, ja piekristu pieteicējas loģikai attiecībā disciplinārsoda primāro un sekundāro mērķi, tad disciplinārsodu – atvaļināšana no dienesta nevarētu piemērot nekādā gadījumā.

[20] Pastāvot iepriekš lietā konstatētajiem apstākļiem, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku, savukārt pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra 2019.gada 11.februāra lēmuma Nr.1-66/23 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvās apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.